انجنیر عبدالقادر « مسعود »

د نشر نیټه : ۲۰اپریل ۲۰۱۴ میلادی

د راديو تيلويزيون د پخواني خورې ژبې وياندې اغلې زرغونه« ژواک» سره ځانګړې ادبي مرکه:

زموږ په تاریخي، لرغوني او ادب پاله هیواد کې، ازادي غوښتونکو، نامتو، او اتلو میرمنو د تاریخ په اوږدو کې د خپلو انساني عواطفو، اخلاقي، تربیوي او بشر پالو ولوو او احساساتو په وسیله د انساني ژوند په بیلابیلو برخو کې د پتمنو، میرنیو نارینه وو تر څنګ د ظلم، زورواکي، بې عدالتي او توتریخوالي پر وړاندې د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره خپل مقاومت، عادلانه او برحقه مبارزو ته دوام ورکړئ دی، او په دې لاره کې یې اوچت ګامونه پورته کړي دي، چې د دغو اتلو او نامتو ښځینه وو نومونه د میرنیو اتلانو ترڅنګ ځلانده او تلپاتي دي. زموږ د هیواد لیکوالو او ملي ستو د دوی کارنامي ، حماسي او اتلولي په خپلو ارزښتناکو او ګټورو اثارو کې کښلي دي او په ډیره درنه سترګه یې ورته کتلي دي.
زموږ په هیواد کې دغو درنو ښځو د خپلو لوړو استعدادونو، لیاقت، پوهې او میرانې په وسیله د هیواد په بیلابیلو برخو کې ارزښتناکه او اغیزناکه ونډه اخیستې ده، چې د دوی دغه کارنده دریځ د درنښت او خورا ستاینې وړ دی.
یوه له دغو فعالو او پیژندل شویومیرمنو له دلې څخه اغلې زرغونه عطا ژواک هم ده.
اغلې زرغونه عطا ژواک د رادیوتیلویزیون هغه پخوانی خوږ ژبې ویانده ده چې په خپل خوندور غږ یې د رادیو تیلویزیون په بیلابیلو خپرونو کې برخه درلوده او په دغو خپرونو کې یې ځرګند تبارز درلود.
اغلې زرغونه عطا ژواک د خدای ښبلي محمد دین ژواک لور او د ارواښاد غلام محی الدین بارکزي لمسی ده چې پر (۱۳۳۲) لمریز کال د کابل ښار په (شهرارا) کې په یوه درنه کورنی کې زیږیدلې ده.
دې خپلې لومړنی زده کړې پر (۱۳۵۲) لمریز کال د عایشی دراني په ښوونځي کې او لوړی زده کړې یې پر(۱۳۵۷) لمریز کال د اقتصاد په پوهنځي کې سر ته رسولي دي.
هغه ژوره مینه چې اغلی زرغونه عطا ژواک د ادب او فرهنګ سره لرله، د زده کړو په دوره کې همیشه به د خپل پلار سره رادیو ته هم تلله. د نطاقۍ سره یې ځانګړې مینه درلوده، په پښتو ژبه کې د خدای ښبلي صایمه مقصودي او په دري ژبه کې د شفیقي محمود حبیبي نطاقي یې ډیر خوښیدله.
دې به تل د خپل پلار په هڅوني په دې لاره کې اوچت ګامونه پورته کول. په پوهنتون کې پر (۱۳۵۵) لمریز کال کې په یوې کلتوري خپرونه کې چې د اقتصاد د پوهنځي له خوا جوړه شوې وه، اغلې زرغونه عطا ژواک په دې غونډه کې د پښتوژبې د نطاقی په برخه کې فعاله ونډه درلوده. په دې غونډه کې زموږ د هیواد وتلی ، نامتو علمي، ادبي او فرهنګي شخصیت ښاغلي ډاکټر اکرم عثمان هم ګډون درلود، دی په هغه وخت کې د اطلاعاتو او کلتور د وزارت د نشراتو ریس وُ. دغونډې په پای کې ښاغلي ډاکټر اکرم عثمان د اغلې زرغونه عطا ژواک نطاقي ډیره وستایله او دې ته یې بلنه ورکړه چې په رادیوافغانستان کې خپله نطاقي پیل کړي. لنده دا چې اغلې زرغونه عطا ژواک وروسته له څه مودې رادیو افغانستان ته ولاړه د ټاکلې کمیټې له خوا د ویاندې په ازموینه کې یې ګډون وکړ او له بریالیتوب څخه وروسته یې په اونی کې دوه یا درې ورځې همکاري پیل کړه.
اغلې زرغونه عطا ژواک د لوړو زده کړو وروسته د کانو او صنایعو په وزارت کې خپله رسمي دنده پیل کړه. دې پر (۱۳۵۹) لمریز کال کې په رادیو تیلویزیون کې د نطاقانو په ځانګه کې د ویاندې په توګه خپل رسمي کارته دوام ورکړ. په بیلابیلو خپرونو کې یې نطافي کوله او په ورستیو کلونو کې د رادیوافغانستان د اطلاعاتو او خبرونو د مدیریت غړیتوب یې درلود.
اغلې زرغونه عطا ژواک لکه زموږ نورهیوادوال د (۱۳۷۱) لمریز کال وروسته، د جهادي ډلو ټپلو د جګړو او شخړو له کبله په جرمني هیواد کې د خپلې کورنۍ سره مهاجره شوه. اوسمهال په دې هیواد کې د پردیسي شپې او ورځې سبا کوي. دې په جرمني کې هم خپل ادبي اوفرهنګي فعالیتونو ته دوام ورکړئ. نوموړې د افغاني ښځو د حقوقو د لاسته راوړنو او یوالي په برخه کې د اروپا په کچه د افغاني ښځو په ټولنه کې فعاله ونډه لري.

د اغلي زرغونه عطا ژواک د پوره پیژندګلوي په اړه ما له دې سره یوه ادبي مرکه نیولې ده، چې ستاسو د ادب او فرهنګ درنو مینه والو پام ورته را اړوم.
قدرمنې زرغونه جانې سلام.
اجازه راکړئ خپلې پوښتنې پیل کړم.
ګران انجنیرعبدالقادرمسعود صاحب ډیره مننه زما سلامونه هم ومنئ. زه ستاسو په خدمت کې یم.

د څواکمن قلم او ادب خاوند اروابناد استاد محمد دین ژواک

زرغونه جانې زه غواړم خپلې پوښتنې د اروابناد استاد محمد دین ژواک صاحب چې زموږ د هیواد یو تکړه ادیب، شاعر، ژورنالیست، سیاست پوه، محقق او څیړونکي وُ پیل کړم.
مهرباني ډیره مننه.
پوښتنه : اروابناد استاد ژواک صاحب د ادبي نثرونو په برخه کې ډیر ارزښتناک او ګټور اثار لري.
تاسې د ده د نورو آثارو په پرتله ادبي نثرونه څه ډول ارزوئ؟
ځواب : ډیر محترم انجنیرعبدالقادر مسعود !
زه په ځان کې دا صلاحیت نه وینم چې د لوی استاد ژواک صاحب پر اثارو په تیره پر ادبی نثرونو وږغیږم. دې پوښتنې ته ددې په شان لوی لیکوال باید خبرې وکړي، خیر دلته به د څو بهرنیو او کورنیو لیکوالو خبرې د استاد ژواک په هکله وړاندې کړم چې د ده د اثارو د مینه والو تنده په ماته سې : کاندید اکادیمیسین محمد ابراهیم عطایي لیکي :
د محترم ژواک منثور شعر چې د ده د خاص سبک ډیره نمایندګي کوي ،ما سبک وایه دا خبره پر ځای ده ځکه ژواک دا حق لري چې د سبک خاوند ورته وویل سي ، متاسفانه چې موږ تر اوسه د پشتنو ادبیاتو یو منظم او تاکلی تاریخ ندی لیکلی نو دا خبره خو لا ډیره لرې ده چې د معاصرو لیکوالو سبکونو، او دهغو خاوندان سره بیل کړو. زموږ په روان ادبي شخول کې چې کله کله سامعه خراشه غږوې او رمباړې یې هم اوچتیږي د ژواک ادبي زمزمه پر غوږو بده نه لګیږي ،دی د رازونو نړۍ لرۍ خو زمزمه وایي رک ګویه دی. هلته چې د کوچې بودۍ سره دیالوګ سازوي او د هغې په خوله وایي چې د دوی وینی په تیلو بدلیږي او تیل د نازولو د سپرلیو په موټرو کې مصروفیږي نو سړی نه بلکې د سړیو ټولنه د وجدان محاکمې ته راکشوي . هغه څه چې دی د کوچې

په ډیالوګ کې زموږ د غیر منظمو تولنیزو په رابطه کې بیانوي وزن او دروندوالي یې د هغو حقایقو ځخه په کمه ندی، چي (اناطول فرانس) یې د (ریفوس) په ماجرا کي بیانوي او دغه بې رمزه راز د هغو حقایقو اظهار دی چي ژواک ته د (اناطول فرانس) ، فرانسوي نثر نګار ادبي حیثیت ورپه برخه کوي. په ادبي نثر کې تصویر نګاري یو خاص فن دی ، ژواک په دغه فن کي دلوی لاس خاوند دی، د ژواک کمال خو لا دا دی چي پښتو او فارسي کي یو شانته د لیکنې قدرت لري. دا نظر د درونډ خدای بخښلي (محمد ابراهیم عطایی) دی چي پر(۱۳۶۶) لمریز کال د لږم پر دوهمه یې د محترم استاد ژواک پر ادبي نثرونو کړی وو. (پروفیسور ګیورکي نیودوویچ ګیرس) د مسکو د علومو د اکادمي غړی او «د علمي مشر کارکونکي» د لقب خاوند د پښتو د ادبیاتو پوه او ختیځ پیژندونکی او د ډیرو اثارو لیکونکي په خپل هنري نثر کي چي پر(۱۹۶۲)زیږدیز کال چاپ شوی داسي لیکي : محمد دین ژواک د ځوانو لیکوالو په ډله کي په زړه پوری اثار وړاندې کړي دي . دی د توان وروستی شپه د افسانی مولف دی ،پدی کیسه کي په ښکاره ډول سره د منورو پښتنو افکارو او نظریاتو ترسیم شوی دی .

پروفیسور ګیرس « پښتو نثرونو کتاب » د توجه وړ بولي چی پر(۱۹۵۷) زیږدیزکال کي چاپ شوی دی. ګیرس دا کتاب لومړی ادبي نثر بولي او وایي: د ژواک دا اثر چي مدون یې دی د هنري نثر ښه بیلګه بولي او ګیله کوي چي دا کار نه شو تعقیب !! دی داهم وایي چي د «ژواک » لیکنې له هغو شاعرانو او لیکوالو ځخه بیلي دي چي ګل او بلبل ،غوټی او بورا ستایي بلکي د مجرد عشق جریان له طرفدارانو ځخه ندی چي د « توان وروستی شپه » اثر د دي مدعا ثبوت دی ...دی د ځینو پښتو لیکوالو په لړ کي د نوی زمانی استازی او لرلیک اتل دی .(ا.س ګراسیمووا) د مسکو د علومو د اکادمي علمي غړی د فیلالوژی کاندیده ، ختیځ پیژندونکي او د پشتو اثارو لیکونکي په افغانستان کي د پښتو ژبې ادبیات چي په (۱۹۸۶) زیږدیزکال چاپ شوی کتاب کي وایي : د ژواک د اثار و ځخه په ځرګنده ډول مالومیږي چي دده زیات تمایل تولنیزو پیښو ته وقف شوی دی نو ځکه دده په هکله باید وویل شي چي د ځینو نورو پښتنو لیکوالو په لړ کي د نوی زمانی د حقایقو ښکارندوی دی . (استاد عبدالله بختانی خدمتګار) د استاد ژواک په هکله وایي : منثور شعر که د پښتو ادب په ګل بڼ کي لرغوني عنعنه ولري او که دا په کي زموږ په لاسونو نوی کرل شوی ، زرغون شوی او غوړیدلی عصري ګل وي ،په دواړو صورتونو زموږ د ملي ادب ښکلا او غنایو ارزښتمنه پانګه ده ، د ژواک صاحب قلم د دې ژانر ډیری ښی نمونی ایحاد کړې دي چي په خاطرو ،طنزونو ،دیالوګونو ، سپینو شعرونو ادبی میناتورونو شامل دي.

پوښتنه : اروابناد استاد ژواک صاحب لکه نورو لیکوالو د پښتو ژبې د پرمختک ، ودې او پراختیا لپاره د نورو آثارو تر څنګ د پښتو د ژبپوهنې او ګرامر پوهنې په اړه هم ډیرښه او ارزښتناک آثار کښلي دي، او په دې برخه کې یې ډیرې هڅې تر سره کړې دي. مهرباني وکړئ په دې اړه په لنډه توګه معلومات راکړئ؟

ځواب : استاد ژواک که له یوخوا د پښتو ژبې د ژب پوهنې او ژبې د زده کړې یا ښودلو په برخه کي پوره لس کاله د پخوانی نجات یا اوسنی امانی لیسی د پښتو ادبیاتو د زده کړې مسوولیت درلود همدا ډول یې د رادیو افغانستان له لاری تر لسو کلونو ډیر د پښتو ژبې د زده کړې لپاره یوه خپرونه درلوده ، همدغه شان د پشتو ژبې د غني فلکلور په برخه کي دپراخ کار له وجهی د څیړنملی اکادمیک لقب یې تر لاسه کړی، استاد ژواک د خپل وخت په زیاتو علمي ، فرهنګي سیمینارونولکه د خوشحال خان خټک ، بایزید روښان ، سنایي غزنوي ، د پشتو ژبې د چاپي اثارو نړیوال سیمینارد فلکلور نړیوال سیمینار او دا ډول نورو په لس هاوو علمي غونډو کي برخه اخیستي وه.

پوښتنه : تاسي د خدای ببنلي استاد ژواک صاحب د فولکلوراو فولکلورپوهنی آثارو په برخه کي څه لید لرئ؟

ځواب : دلته غواړم یوازې د استاد ژواک د فلکلوري کارونو په ترڅ کې د بیلګې په ډول پر پښتو لنډیو د ده دزیار او هڅو یادونه وکړم ،استاد د محترم محمد ګل نوري نه وروسته د پښتو د بڼ نه پر لنډیو ډیر هڅنده کار سرته رسولی هغه داچې د دوهم ځل لپاره یې ډیرې نورې لنډۍ راټولې او هیوادوالو ته د ګلو د ګیډۍ په شان ډالۍ کړۍ او دا لړۍ یې بیا هم په خپل یو تحقیقي اثر چې د افغاني موسیقي په نامه یې لیکلې دی. ده پر لنډیو باندې هڅه او هاند سرته رسولی دی چې پر دې اثر یې د محترم عبدالقدیم پتیال نظر ستاسو سره شریکوم : (د پښتو د موسیقي پر بیلابیلو ادوارو ، پړاونو او همدغه راز په دې کتاب کې پر څلورو خاصو سندریزو مکتبونو په عملي توګه استاد څیړنه کړې ده : چې په هغه کې د کندهار سندریز مکتب ، د ننګرهار سندریز ، د پکتیا سندریز او د لوګر پر سندریزو مکتبونو د معرفي په ترڅ کې د پښتني فلکلور په چوکاټ کې د نظم بیلابیل ډولونه هم څیړلي او په مستقیمه توګه یې د هغو تړاوو له موسیقۍ سره ښودلی دی . د دې تر څنګ په دغه اثر کې له موسیقۍ سره په ارتباط کې د پښتو لنډیو پر کمیت او کیفیت ږغیدلی او دغه لنډۍ یې پر مختلفو ډولونو ویشلي او بیایي هر شکل د اجتماعي ، سیاسي او روحاني حالاتو په رڼا کې تر بحث لاندې نیولی دي .په لنډیو کې د منظرې جوړولو او شکل مننی خصوصیت په لنډیوکي دانسان د غمونو هینداره ،مضمون په لنډیو کې د ویاړلو د عنعنی هستونکی د لنډیو د تغزلي مانۍ پر اساس مضمون ، په لنډیو کې دویاړلو د عنعنی هستوونکي د لنډیو د تغزلي مانۍ پر اساس مضمون ، په لنډیو کې د تغیر او بدلون پر پروسی په لنډیو کې د ښځې د تاریخي ،اجتماعي موقعیت پر صادق ویندویی ، په ښځینو لنډیو کې موزیکی پر ضد د ښځې اعتراض پر تاریخي سرچینی د لنډیو د تولنیزو تفاوتو پر کرو وړو او د ځانځاني دوران په لنډیو کې د ښځې پر موقف په تفصیلي او تشریحي توګه ږغیدلی او هر سر لیک یې تر ژورې څیړنې لاندې نیولی دی ، کله چې د استاد ژواک د تشریحاتو له مخې ځوک د لنډیو ماهیت ته متوجه سي بیا نو ورته څرګندیږي چې د لنډیو پرته له هغو علمي او تحقیقي ژورو معلوماتو چې د محترم اکادیمیسین سلیمان لایق له خوا «دپښتو لنډۍ » په نوم کتاب لیکل سوی دی دایي یوه بله په زړه پورې د منلو وړ نمونه ده چې علمي او هنري دواړه اړخونه لري، همدارنګه استاد ژواک دلنډیو په باره کې تیوریک معلومات وړاندې کړۍ. همدا ډول استاد ژواک د خپل علمی څیړنیزو کارونو په ترڅ کې زیات شمیر اثار ښکلي ترتیب، تدوین او چاپ کړي دي له هغو نه د پښتو متلونو ، دحنان بارکزی ددیوان تدوین دسریزی کښل اوچاپ ، پرونی هنداره ، رزمز او راز لومړی برخه ، افغاني حماسه ، د رزمز او راز دوهمه برخه ، دافغاني موسیقۍ ود ادبي مکاتیبو لړۍ ،د ګپ شپ لړۍ ،او په زرهاوو نور لیکنی د هیواد دننه او بهر په مطبوعاتو کې لري.

پوښتنه : مهرباني وکړۍ د خدای ښبلي استاد ژواک صاحب د تحقیقاتي او څیړنیزو آثارو په اړه په لنډه توګه معلومات راکړۍ؟

ځواب : استاد ژواک د نورو ډیرو څیړنیزو او تحقیقاتي کارو په څنګ کې د پښتو او انګرزیزي ګرامر هم یو پراخ څیړنیز کار سرته رسولی ؤ چې د یو کتاب په ډول خپلو هیوادوالو ته وړاندې کړۍ ؤ ،همدا ډول استاد د لومړی ځل لپاره لومړی د پښتو لوست کتاب د نړیوال میتود سره سم د ښوونځیو د څلورم ټولګیو لپاره لیکلی ؤ چې په هغو کلونو کې د یونسکو د جایزې وړ هم ګرزیدلی ؤ.

پوښتنه : د ارواښاد استاد ژواک صاحب په آثارو کې سپیڅلي اوعاطفي فکتورونو، ملي او وطني احساسات اوپیغامونه، ادبي اوهنري ځانګړتیاوې زیاتره انعکاس موندلی دی؟ تاسي د دغو ښکلواو نوښتګرو انځورونو اغیز په څه کې وینۍ؟

ځواب : استاد ژواک یو ریالیست ،لیکوال ؤ او د خپل هیواد او هیوادوالو سره یې بې پراخه اندازه مینه درلوده او همدا مینه وه، چې دی یې د خوارو او مظلو مو خواته بیوه او لیکنې یې دهغو د ژوند انعکاس ؤ ،د همدې وجې په درلودو دی دهغو ملي نهضتونو پلوی ؤ او یا یې مستقیمه ونډه پکښې درلوده چې د ده له نظره په دې ملي هڅو کې د انسان او انسانیت ، ښیګنې پکښې نغښتې وې ، دی

دظالمو په وړاندی د خپل لیکوالی او قلم په مرسته ولاړ انسان وُ ،همدا شان دی د اماني نهضت ددوران زیږنده انسان وُ، او د هغی لاری مین وُ ،همدا ټول دلایل دده د ژوند په جوړښت کې خپل ونډه درلوده او د استاد په ټولو اثارو کې دا سپیڅلتیا له ورایه شکاري.

پوښتنه : ویل کیږي چې خدای بښلي استاد ژواک صاحب شاعر هم وُ.خو د شعرپه پرتله د ادبي نثرونوپه برخه کې یي کارنده ونډه درلوده.تاسي د دغي دک ودلیل په څه کي وینئ؟

ځواب : د استاد ژواک منظوم اشعار ډیر لږ وُ، د ادبي نثرونو په برخه کې د هیواد وتلي او لوړ شاعر ښاغلي صدیق کاوون توفاني نظر درسره شریکوم : (ژواک صاحب د میني کرونګراو د خپل زړه په بیدیا کې یي د میني شین او سمسور باغ کرلی وُ، هغه له کرکي کرکه درلوده، هغه د خپلو هیوادوالو په خوښیو خوښ او په غمونو غمجن وُ. هغه په صمیمیت او صداقت لیکنه کوله، کله چې موږ د هغه کوم شعر ادبي ټوټه یا کیسه لولو متوجه کیږو چې هغه خپل عاشق زړه او خپله ټوله مینه په لیکنه کي ځای پر ځای کړئ . د ژواک صاحب خبرې لکه د چینې اوبه رڼې او لکه د لمر وړانګې تودې او ځلانده دي . هغه په ځانګړي سبک د پښتو ادبیاتو او په ځانګړي ډول د پښتو هنري نثر ارزښتمنه شتمني ده.) د استاد ژواک په سبک او لیکنه کې د ده دک او دلیل همدا دی.

پوښتنه : د خدای ښښلي استاد ژواک صاحب پیاوړی ونده په سیاسي فعالیتونو کي په تیره بیا د ویښ ځلمیانو په غورځنګ کې څه ډول ارزوئ؟

ځواب : خدای بخښلی استاد ژواک یو ریالیست انسان وُ او په ټولنه کې همیش د خوارانو او مظلومو په خوا کې د ظالمو او زبیښاګرو په وړاندی ولاړ انسان وُ دده ټول لیکلي اثار دده ددې ادعا ښه بیلګه ده ورسره استاد ژواک کورنی ماحول هم د اماني نهضت تر تاثیر لاندی وُ او دده پلار او د کورنی ډیر مشران یي د شاه امان الله خان سره په ارګ کې د هغه د شاهي یانو د ډلی نه وو او دی لا دیر وړوکی وُ چې د امان الله خان ددوستی په نامه د کابله نه د حبیب الله د سقاووی دوری د مظالمو سره مخامخ شوی وُ. کورونه یي په زور او جبر د هغو نه واخیستل شول او دوی په خالي لاس تبعید شول.

همدا پیښو د هغه پر ژوند ډیر زور تاثیر اچولی وو او وروسته د استاد ژواک په هکله سر محقق عبدالله بختانی خدمتګار داسي وایي: پر (۱۳۲۵) لمریز کال د دلوی په میاشت کې د ویښ زلمیانو حزب جوړ شو لومړنی اساسی مرام یی دا وو.

- دعلم اومعارف تعلیم او دافکارو تنویر
- له هر راز ظلم او رشوت سره مبارزه
- دناوړو دودونو او خرافاتو سره مجادله
- دملي وحدت د تینګیدو لپاره هڅه

د دې حزب لومړنی مخکښان او غړي زیاتره د پښتو ژبي لیکوالان وو د استاد قیام الدین خادم ،استاد ګل پاچا الفت، استاد عبدا لروف بینوا او نورو مشرانو تر څنګ د ځوانانو له جملی نه ښاغلو محمدین ژواک ، محمد موسی شفیق ،محمد ګلاب ننګرهاري او زما دپلارغوندی نورو کسانو هم برخه درلوده.

اوس به راشو ستاسو په اړه پوښتنو ته :

پوښتنه : زموږ هیواد وال ستاسي له ځیرې سره د یوې خوږ ژبي او تکړه ویاندي په توګه اشنا دي. څنګه موپه دې برخه کي خپل استعداد او وړتیا ته پام شو، د خپلې نطاقی د انګیزې او پیلامي په اړه څه وویاست؟

ځواب : له کومه ځایه چې زه به یوې روڼ اندې کورنی کې زیږیدلی یم نو لا ډیره وړه وم چې ماته دا سعادت را په برخه شوو چې د خپل ګران پلار سره کله کله رادیو ته لاړه سم او د رادیو د خپرونو ، ستدیو ګانو ،سندرغاړو او ویاندو له کار او ځیرو سره اشنا شم او له همدی وخته ماته د ویاندې هیله را پیدا شوله ،د لومړي ځل لپاره زه د ښوونځي په لسم ټولګي کې وم چې د شوونکی د لمانځلو په خپرونه کې مي په ښونځي کې د لومړی وار لپاره ونډه واخیسته ، او وروسته مي د کابل پوهنتون د

زده کړی په دوران کې د خپلی پوهنځی په فرهنګي خپرونه کې چې د هغه وخت دمخکشو محصلینو له خوا جوړیدله ونده واخیستله او دهمدی خپرونی له لاری مې راډیو او تلویزیون ته د محترم داکتر اکرم عثمان دهغه وخت د اطلاعاتو او کلتور د نشراتو ریس له خوا د ویاندۍ ازموینې ته ولیږل شوم او بیا مې د پوهنځی په دوهم کال دې دندی ته لاره پرانیستله.

پوښتنه : تاسې نطاقي څنګه را پیژنئ (تعریفوئ)؟

ځواب : نطاقي د ژورنالیزم له نړی څخه یو ژانر یا یوه برخه بللی شو، چې بیا هر ویاند دخپل ذوق، سلیقي او مسلکي ځانګړتیاوو په درلودو سره کولای شي چې د راډیو او تیلویزیون په خپرونو کې د ویاندۍ دنده سر ته ورسوي.

پوښتنه : ستاسې اصلي هڅوونکي د ویاندی په برخه کې څوک وو، او د لومړي ځل لپاره ستاسې نطاقي له کومې خپروني څخه پیل شوه او څه احساس مو درلود؟

ځواب : زما اصلي هڅوونکي د ویاندۍ په ډګر کې زما خپل ذوق او جرئت، په ښوونځي کې زما ښوونکي او ټولګیوال او د پوهنځي په وخت کې هم ځیني ښوونکي او ځیني ټولګیوال او زما خپله کورنی، دوستان په تیره زما خدای بښلی پلار ؤ.

پوښتنه : له نیکه مرغه تاسو په یوه روڼ انده او درنه کورنۍ کې را لویه شوې او روزل شوې یاست، خو بیا هم تاسې ته په خپل چم او ګاونډ کې د نطاقۍ په برخه کې د شرایطو سره سم امکانات شتوالی درلود او که نه؟

ځواب : بلی زه په یوه کورنی کې زیږیدلی وم چې دنجونو ، لونو او زامنو د تعلیم اوعلم هڅه او هاند یې خپل د ژوند لومړنی د کامیابي ګام باله .

خو له بده مرغه زموږ ټولنه چې د نړی د وروسته پاتو هیوادونو نه یو هیواد وو، اوپه خواشینۍ سره د افغانو ښځو ټولنیز ماحول د ډیرو ترخو او ستونزمنو حالاتو سره مخامخ وو او دی ، که کورنی دامنلی وای چې لونی یی یو مثبت پرمختګ ته زره ښه کړئ او د هغه سرته رسولو ته عملي هڅې وکړي بیا په ټولنه کې د ځینو وروسته پاتو او زړو دودو دستور چې خپله توره سایه یی پر نوي نوښتونو اچولی د سختو دریځونو او غبرګونو سره لاس او مخ وي ، چې د نورو کارونو په څنګ کې د ښځو ونډه د میډیا «راډیو او تیلویزیون » محیط ته ورتګ وو چې باید ددیرو ستونزواو ربړنو په زغملو یی دا لار پرانیستی وای ، او زما ورتګ او د کار کول هم خالي ددې ستونزو نه وو .

پوښتنه : تاسې هغه وخت چې په راډیوتیلویزون کې رسمي دنده لرله، په کومو خپرونو کې مو نطاقي کوله؟

ځواب : هو ما د رایو او تلویزیون په ډیرو ثبتی خپرونو لکه د کورنی ژوند ،د ځوانانو ، د ښځو او ټولنی ،داقتصادی ، کرنی او مالداري ، مطبوعاتو ته یو کتنه او مستقیم خپرونکو لکه د ورځی خبرونه او د شپې خبرونو او په څنګ کې مې څه کم درې کاله د تیلویزیون د ښځو او ټولنی د خپرونی پروډیسوري او ویاندي هم کوله .

پوښتنه : ویل کیږي چې (خدای بښلی لطیفه کبیر سراج) لومړی ښځینه ویانده وه چې په راډیو افغانستان کې یې نطاقي پیل کړه.ستاسې لید په دې اړه څه دی؟

ځواب : د هغې درنی میرمنی روح دی ښاد وي هغوی په ډیره میرانه او سربښندنی لومړنی د ویاندی ګامونه پورته کړي چې افغانو ښځو په هغه وخت کې په ټولو برخو کې ډیری ستونزی او کړاونه درلودل اووړسره هغه وخت هر چا دا جرئت هم نه درلود چې ددوی په شان دی دا لوړ او د قدر وړ ګام واخلي او لاره دی و نورو ښځو ته پرانیزي. هغی زموږ د ټولنی د زړو او وروسته پاتو دودونو په وړاندی یوه کامیابه مبارزه پیل او سرته ورسوله چې موږ را وروستو نسلونو او همکارانو ته نه یوازې د قدر وړ ده ورسره باید دې ته په ډیر درنښت او ویاړ هم وکتل شي .

په څنګ کې د هغې ښکلې ږغ ، پوهه ، پر ژبې تسلط او په لوړو ادبیاتو سمبالتیا دا ټول دلایل د هغې د بریاوو او ورتیا نښې بللای شو ،په همدې شان ویلای شم چې د لطیفه کبیر سراج ځای په ټول وخت د افغان ژورنالیزم په نړۍ کې تل پاتې او د خلا وړ دی .
پوښتنه : هر هنر ځانته خپل سبک لري.آیا په خبرونوکې هم ځانګړې سبک شتوالی لري او که نه، په لنډه توګه معلومات راکړئ؟
ځواب : بلی د ژورنالیزم په پراخه لمن کې هره برخه یې ځانته بیلې ځانګړتیاوې لري او د خبرونو ویل هم یو د دې پراخ ډګرنه یوه ډیره اړینه او مهمه برخه ګڼل کیږي ، څکه په خبرونو کې د ویاند او وریدونکي یا لیدونکو ترمنځ د مستقیمو اړیکو ، ربط او ترون وجه ده ،نو پکار ده چې دا اړیکې داسې وسائل شي چې د دواړو لپاره د زغم او حوصله ځای پاتي وي ، نو همدا خبره په خپل وار د ویاند د هنر او سبک بیان دی .
پوښتنه : د یو ښه او نوښتګر ویاند بریالیتوب په څه کې وینئ؟
ځواب : د یو بریالي او نوښتګر ویاند د بري په اند باید لومړی د ویاندی پر ډول وړغیږو چې هغه په رادیو او یا په تلویزیون کې ویاندي کوي ، د رادیو لپاره د یو ښه ویاند برې دهغه د پوهې ، ښه ږغ او د جملو په ښه ادا کې نغښتې دی ، خو په تلویزیون کې د پورتنیو ښیګنو په څنګ کې د ویاند د شخصیت او ظاهری ښه هم رول لري ، څکه په ټولنه کې د ویاند اجتماعي ،سیاسي جوړښت د ټولنې په وګړو ځانته تاثیر درلودلای شي.
پوښتنه : تاسې د یوې تکړه ویاندې په توګه نطاقي چې د ښځو او نجونو لپاره یوه ښکلې اوسپیڅلې دنده ده، څه ډول ارزوئ؟
ځواب : زما په اند هره دنده هغه وخت خپله ښکلا ساتلی شي چې د لاسته راوړلو او سرته رسولو لپاره یې ریښتني هڅې او هاند تر سره شي یا په بله ژبه هره دنده بې له زحمته او کوښښه لاس ته نه راځي ،خو په څنګ کې یې د انسان ذوق او مینه د ټولو په څنګ کې هم لویه ونډه درلودلای شي.
داچې تاسو په مشخصه توګه نطاقی د ښځو او نجونو لپاره دیوې سپیڅلې او ښکلې دنده بللی ده ،تر یو حده ستاسو سره هم نظره یم خو په اصل کې دا دنده   په ګډه سره د ښکلا نه برخمنه کیږي تاسو په ټوله نړۍ کې ګورۍ چې نارینه او ښځې په ګډه د هیواد په ټولو برخو کې مساویانه ونډه لري ،نو شه به وي چې په ټولو اجتماعي ،ښنسټیزو او سیاسي چارو کې د دواړو پر ګډون باندې تاکید وشي ،دلته به اجتماعي عدالت تامین شوی وي.
پوښتنه : د کومو شاعرانو شعرونه مو دیکلمه کړي دي، او دا را ته وویاست چې په دې وروستیو کلونو کې ، ولې ستاسې اواز د رادیوتیلویزیون په څپو کې نه دی پورته شوئ؟
ځواب : زه تر اوسه دیکلمه شوی شعر چې ثبت شوی وي نه لرم ،خو په ډیرو ناستو ، غونډو او فرهنګي خپرونو کې مې د محترم سلیمان لایق ، کاوون توفاني ، عبدالباری جهاني ،عبدالوهاب سرتیر ، قیام الدین الهام اشعار دیکلمه کړي دي ،او په راتلونکو کې خیال لرم چې په ږغ کې د اشعارو دیکلمه ولرم .
له کومه ځایه چي زه هم د هیواد او هیوادوالو نه د شلو کالو راهیسي د جلا وطنی ترخی شپی او ورځی تیروم او ورسره د جرمنی هیواد په یو داسې ښار کې ژوند کوم چې د هیواد نه بهر تیلویزوني چینلونو او یا یې د نمایندګیو له څانګو نه لرې یم نو همدا وجه ده چې د هغوی په خپرونو کې هم لاس رسې نه لرم .
پوښتنه : د کومو ویاندو نطاقي او دکلمه مو ډیره خوښیږي؟
ځواب : زه د خپلو ټولو همکارانو د ږغ او ویاندی سره مینه لرم خو د خدای بخښلی صایمه اکبر ، ډاکټر ثریا خادم، داکتر صاحب سلام جلالی ، سیف الرحمن ابراهیم خیل او نبی پاکطین او په دری ژبه

کی د خدای بخښلی مهدی ظفر او شفیقه محمود حبیبی ویاندي مي خوښه ده. د اشعارو په دیکلمو کی مي د تورپیکی خادم سنګین ، سهیلا حسرت نظیمی او به دري کي د ډاکتر صاحب اکرم عثمان ، او فریده جان عثمان انوري شعري ديکلمي مي خوښي دي .

پوښتنه : ستاسي په اند په نطاقي کي د مسلکي کورسونو زده کړه او لوست دیو ویاند په پیاوړتیا او امکاناتو باندې څه اغیز لري؟

ځواب : زما په اند د ویاندی مسلکي کورسونه د هر ویاند د پیاوړتیا لپاره لازمي ده په تیره په اوسنیو شرایطو کې چي د هیواد ډیر ویاندان غیر مسلکي دي او د ډیرو ستونزو سره دندی سرته رسوي نو ددوی لپاره هم په کورسونو کي ګډون او هم د ځینو لنډ مهالو عملي وندی لپاره د سیمی نژدی هیوادو ته د تجربوي سیمنارو او ورکشاپو کي د ګډون او د اسانتیاوی برابرول یو ضروري کار بولم.

پوښتنه : نطاقي او ژورنالیزم پخپل منځ کې څه اړیکی لري، یو ویاند(نطاق) کومو ژورنالیستیکي اصولو او مقرراتو ته باید پاملرنه وکړي؟

ځواب : نطاقي د ژورنالیزم یوه برخه ده همدا نطاقان دي چي د ټولنی ټولنیزې ،بنسټیزې او سیاسي پیښي ،غوښتني او خبرونه د ټولني تر غوږه رسوي او یا په بل بیان د دولت ژبه ورته ویل شوې ده. کوم مهم ټکي چي باید په نطاقي کي مراعات شي هغه ، د حقیقت بیان دی او د نطاق سپیڅلتیا هم دهغه په بې طرفي کې ده .دا د ژورنالیزم موازین اومقررات دي.

پوښتنه : په هغه وخت کې چې تاسې په رادیو او تیلویزون کې دنده درلوده، کومې برنامې مو خوښیدلې، او اوس مهال د رادیواو تیلویزونونو کومې خپروني ستایې؟

ځواب : ما هغه وخت چې په رادیو او تیلویزیون کې دنده درلوده د هغه وخت د شومه دم انګازی ، رادیویي مجله ، تیلویزیوني مجلی ، د ځوانانو ، د ښځو او ټولنی ،د ماشوم ، او د ذهنی مسابقو خپرونی می خوښیدلی .

پوښتنه : ولې تاسې د رادیو تیلویزیونونو سره په تیره بیا هغه رادیو تیلویزیونوسره چې په بهر کې فعالتونه لري مرسته نه کوئ؟ ایا د دغو رادیوتیلویزنونو مسوولینو تاسې ته بلنه درکړې ده او که نه ؟؟

ځواب : د مرستې نه مو مطلب حتما همکاري ده ، دلیل یي دا دی چې دا تیلویزونونه شخصي دي او خپل خاص پروګرام او کرني لري او په هغو هیوادو کي چي دوی نشرات لري زما لاس رسی ورته مشکل دی او بل هر انسان خپل ذوق او سلیقه لري هغه پدې معني چي زه د هغو د ډیرو نشراتي کړونو سره هم ږغي نه لرم دا هغه دلیل دی چي نه هغوی راسره تماس نیولی دی او نه هم ما.

پوښتنه : په هیواد کې دننه او بهر یو شمیر رادیویي او تیلویزوني خپروني او پروګرامونه په ډیره تیته کچه خپریږي، او یو شمیر نطاقان او د پروګرامونو پر مخ وړونکي د بیلابیلو برنامو سره بوخت دي، چي د پوره مسلکي زده کړوڅخه برخمن نه دي، تاسي د یوې مجربې ویاندې په توګه دا نیمګړتیاوې څرنګه څیرئ؟

ځواب : دا ټولی نیمګړتیاوی زه له یوی خوا د هیواد د اوږد مهاله سیاسي پیښو او جګړو له وجهی او بل دا چي بهر میشتی افغانان د لږو امکاناتو په لرلواو د مسلکي کسانود نشتوالی له کبله یادولی شو دا هغه ټکي دي چي خپروني یي په کښته کچه خپریږي اوله بله پلوه دننه په هیواد کې د ډیرو رادیو ګانو او تیلویزوني کانالونو نه فعالول او ورسره د هغو ځوانانو یا اشخاصو جذبول چې هیڅ پدی اړه مسلکي پوهه نه لري دا ټول هغه عوامل بلل کیدای شي چي خپرونی په ډیره ټیټه سطحه جوړوي او نشروي.

پوښتنه : مهرباني وکړې د خپل ادبي اوفرهنګي ژوند خوږې او ترخې خاطرې را سره شریکې کړئ؟

ځواب : خوږه خاطره مې هغه وو چې د خپلې پوهنځۍ د یوې فرهنګي خپرونې له لارې چې زموږ د پوهنځۍ د محصلینو له خوا جوړه شوې او ما یې ویاندي کوله د هغې خپرونې نه مې د هغه وخت راډیو او تیلویزیون ته لاره اواره کړه غواړم یو څه وضاحت ورکړم ، د ټولو پوهنځیو و خپرونو ته به د هغه وخت د اطلاعاتو او کلتور د وزارت ځینو لوړ و منسیبونو به برخه اخیسته په همدې لړ کې زموږ د خپرونې میلمه د هغه وخت د وزارت د نشراتو ریس محترم ډاکتر صاحب اکرم عثمان وو او زه د هغه له خوا د ویاندۍ لپاره غوره شوم او څو ورځې وروسته تر یو ازموینې چې د ویاندو د غوره کولو لپاره جوړیدل زه هم بریالی شوم او خپله همکاري مې پیل کړه چې دا زما په ژوند کې یو دهغو خوږو یادونه ده .

ترخه خاطره مې هغه وخت وه چې یوه شپه د خبرونو د ویاندی دنده زما وه چې د تیلویزیون له لارې خبرونه ووایم ،معمول وو چې ویانده به د خبرو اخیستو او یو ځل ویلو لپاره نیم ساعت وړاندی د خبرونو دفتر ته تلله زه هم لاړم او خبرونه مې وویل او لس دقیقې د خبرو و پیل ته پاته وې چې د هغه وخت د تیلویزیون د نشراتو ریس محترم عبدالله شادان د تیلویزیون د نشر ستدیو ته راغی او په ډیر عجز یی راته وویل : زرغونه جان به امر صدراعظم صاحب شما امشب حق خواندن خبر را ندارید و اخبار را به شریفه جان پاخون بسپارید و خودت به عوض شریفه جان اخبار رادیو را بخوان !!! واقعا د هغې شپې نه وروسته بیا زه د تلویزیون له خبر ویلو نه منع شوم او تر هغو چې د ګران هیواده راووتلم ، دا زما په ژوند کی ډیره بده ، ترخه او نه هیریدونکې خاطره وه او ده د ویاندی په نړی کی ...

پوښتنه : راته ووایاست، چې ولې مو د مهاجرت او پردیسی لاره وټاکله، او اوس مهال د کومو ټولنیزو، ادبي او فرهنګي فعالیتونو سره بوختې یاست؟

ځواب : ماهغه وخت خپل هیواد او هیوادوال په سرو سترګو پریښودل چې پر(۱۹۹۲) زیږدیز کال کې د ډاکترصاحب نجیب الله د دولت په وړاندې او د هغه وخت د ملګرو ملتنو د پروګرام په وړاندې خاینانه عمل تر سره شو او کوم کسان چې د هغه وخت دقانوني دولت پر ځای راغلل په لومړی سر کې یې له څو ورځو نه وروسته ښځوته د کور د ناستی امر وکړ او هم په کابل او ټول هیواد کې د جګړې اور بل او د کابل اوسیدونکو د ځان او کورنۍ د ژوندي ساتلو لپاره بله لاره بې له وتلو نه درلودله.

د کابل ښار ټول دولتي دفاتر ،سیمی او منطقی دمرګ د ډلو او ټپلو لپاره د چور او چپاول په میدان واوښت ،هره کوڅه ،هره سیمه د مرګ او نیستی د ډاړه مارو په لاس ورغلل دوی نه پر انسان او نه پر حیوان زړه سوئ د شپې او ورځې سرې مرمی اوریدلې ، کوورنه او ښارونه د مړو او زخمیانو نه ډک وو چا دا موقع نه درلوده چې حتی خپل مړی ښخ کړي ،څوک یوې خوا او څوک هم بلې خواته لالهانده روان وو ، د هغو لالهاندو د ډلې نه یوه هم زما کورنۍ وه چې په مجبوریت او د ځان او اولادو د ژوندي ساتلو په هڅه مو، ګران خو ربریدلی ،سوځیدلی او ژوبل سوی وطن پریښود ... او دا دی تر شل کاله زیات د هیواد نه لیرې د جرمنی په هیواد کې ژوند کوم او د هغې ورځې بیا تر اوسه مې د افغانو ښځو لپاره د خوځښت شورا د نورو منورو او فعالو ښځو په ګډون جوړه کړئ او له دوو کالو راپدې خوا مو دا شورا د اروپایي هیوادو په سطحه بیا هم د افغانو ښځو د ږغ د پورته کیدو لپاره فعاله ساتلې ده ورسره مې په اروپایي هیوادو کې د ډیرو فرهنګي کړیو سره هم ارتباط ساتلی ، د افغانو ښځو د پوهاوی ،د تاوتریخوالی ، د ښځو دنړیوالی ورځې ،دافغاني ټولنې دملي او نړیوالو ورځو لمانځل ،په سیمنارو ، محافلو کې د ویاندی او یا برخه والی په توګه برخه اخیستنه د افغانو ښځو لپاره مضامین ، کله کله د ځینو ادبي ټوټو په لیکلو ،په لس هاوو راډیویي او تلویزیوني خپرونو کې د افغانو ښځو د ژوند په اړه مرکې او د افغانانو په تیره بیا د مهاجرو افغانانو سره د هم ږغې لپاره د مظاهرو په جوړولو د افغانانو ږغ پورته کړی دی ،ورسره مو د افغانو ښځو د ژوند نه د انځورونو د شکاره کولوپروګرامونه ترتیب کړي دي او اوس مهال هم په اروپایي هیوادونو کې د افغانو ښځود

خوځښت د فعالیتونو لپاره په فیسبوک کې یوه پانه لرو چې مسوولیت یې زما دی همدا ډول د ډیرو انټرنیټي سایټونو سره د لیکلو همکاري هم لرم.

پوښتنه : تاسي د یو ادبي او فرهنګي ستېي په توګه د اوسني کړکیچنواو تراژیکو حالاتو اغیز پر علمي، ادبي او فرهنګي فعالیتونو څه ډول څیرئ، اوپوهانو، لیکوالواو شاعرانو ته د دغو حالاتو په اړه څه وړاندیزونه لرئ؟

ځواب : زموږ هیواد او هیوادوال د یو ناغوښتلي او نابرابری جګړی د اور په لمبو کې سوځیدلی انځور دی چې د ټولو بنسټیزو خرابیو سره یې زموږ د ژوند پر ټولو اړخونو ډیر بد اثر او زیان را رسولی دی په تیره بیا زموږ د هیواد جګړه چې سیمه ایز او نړیوال جاسوسي کړیو په مستقیم او غیر مستقیم ډول اغیزه درلوده ،نو ټول ادبي او فرهنګي، او علمي فعالیتونه یې تر خپل اثر لاندی یا بیخی او یا نیمایی تر خپل سیوری لاندی راوستلي دي نو زما وړاندیز خپلو فرهنګي کړیو ، شاعرانو ، لیکوالانو او پوهانو ته دا دی چې دوی په افغاني انساني او اسلامي هوډ د قلم څخه د جګړی د بندیدو لپاره کار واخلي ځکه په یوی ټولنی کې فرهنګي کړی که یو لاس او یو موټی مبارزه پیل کړي نو په یقین سره ویلای شم چې تر ډیره حده به د قلم مبارزه د سلاحو په وړاندې مثبت او ګټوره نتیجه ولري .

ځکه په هر هیواد کې چې د ناپوهي کچه ډیریږي نو په هم هغه اندازه بدبختي هم خپل سیوری د هیواد پر ټولو چارو خپروي .

پوښتنه : ستاسي پیغام د یوې تکړه ویاندې په توګه هغه ځوانانو ته، چې په هیواد کې دننه او بهر د ټولنیز، ادبي اوفرهنګي فعالیتونو سره بوخت دي څه دی؟

ځواب : زه د هیواد ټولو ځوانانو ته که په هیواد کې دننه او یا بهر دي دا هیله څرګندوم چې په ټول قوت او توان سره د یووالي ،ورورې او یو موټی افغانستان لپاره هڅه او هاند وکړي، ځکه که ځوان نسلونه د کرکی ،دښمني ،ژبنیو ،قومي او مذهبي تضادونو نه ځانونه پاک او منزه کړي او دملي وحدت او یوالي لپاره خپل ټول توان او انرژي نه ګټه پورته کړي.نو هله به موږ د نیکمرغی پوړی ته ورسیږو.

پوښتنه : په هیواد کې دننه او بهر ستاسي پیغام دیوې ادبي او فرهنګي شخصیت په توګه د ژورنالیستانو ټولنو ته څه دی؟

ځواب : له بده مرغه چې زموږ په هیواد کې دی ټپل شوی جګړی د هیواد ټولو برخو ته داسي تاوانونه رسولي چې ساری یې په نړی کې نه لیدل کیږي ، نو دې حالت دهیواد په دننه او بهرکې د ژورنالیزم او ژورنالیستی کړیو او ټولنو باندی هم خپل ډیر شوم اثر شیندلی دی ، یا خو دا ټولنی نشته او که دی هم د هغوی اثرات چنداني نه احساسیږی، پکار ده چې ددې حالت نه دوتلو لپاره یو ټولنیز ژورنالیستي مرکز جوړ شي چې ټولی رسنی د هغه مرکزه خپل ورځنی فعالیتونه تنظیم کړي ،موږ او تاسو ته معلومه ده چې له بده مرغه دا لګیدلی اور چې زموږ په هیواد کې تازه ساتل کیږي ددې اور لمبه د ژورنالیستانو خواته هم څرمه ده او په همدی څو ورځو شپو کې موږ دډیری بدی پیښی شاهدان وو هغه د یو ژورنالیست او د هغه د کورنی تباهي چې ټول افغان ملت یې وځوروی او هره ورځ موږ ددوی د ځورولو او ټکولو شاهدان یو.

پوښتنه : تاسي د یوې روڼ اندې میرمني په توګه زموږ په هیواد کې د ژوند په سیاسي، ټولنیز، اقتصادي، ادبي او فرهنګي ډګر کې د ښځو مقام او منزلت څه ډول ارزوئ؟

ځواب : له بده مرغه زموږ په هیواد کې پدی ورستیو لسو دولسو کلنو کې تر هر وخت د افغانو ښځو ژوند د کړاونو ، زړه دردونکو حالاتو سره مخ شوی دی چې بیلګه به یې د نړی په ټولو هیوادوکې بې ساری وي .

افغاني ښځي د ظلم او وحشت سره هره ورځ لاس او ګریوان دي ورځ تر بلی دا د اسارت کړی د دوی

ژوند د وحشت او بر بریت خواته بیایي .
د افغانو ښځو لپاره افغاني ټولنه اوس یوه دویری او وحشت فضا رامنځته کړی چې ساری یې لیدل شوی نه وو ،له بده مرغه هره ورځ دوی د ډول ډول تیریو او قربانیو ښکار دي ، د هغوی سنګسارول بې له محکمې له فیصلې او قانون نه ، د غوږ ، پزی ،شونډی پریکول ،د ځان د غړو غوڅیدل په ظالمانه ډول ،ژندی کول ،په تیزاو تیشی باندی وژل ، پر وړو نجونو تیری ،دښځو او وړو نجونو ودیدل بې د هغوی له خوښې ، د بدو په وړاندی د نجونو او ښځو ورکول ، د حیواناتو سره د ښځو تبادله د وړو نجونو او ښځو خرڅلاو په ګاونډیو اوعربی هیوادو کې او په زرهاوو نورې ترخې پیښې چې قلم یې له لیکولو شرمیږي .
پوښتنه : د ادبي اوفرهنګي ژانرونه او د ډلیزو رسنیو اغیز او نقش د ښځو په وړاندې دناوتریخوالي او ترهګرۍ په له منځه وړلو کې څه ډول ځیږئ؟
ځواب : زما په اند د افغانو ښځو د ژوند ډول ډول مشکلات او تاو تریخوالي علت د دله ایزو رسنیو ،ادبي ،فرهنګي کړیو نقش بیخي ضعیفه او یا خو هم نسته نو په کار ده چې د روحانینو ،دیني علماوو ، ښونځیو ، پوهنتونونو، اجتماعي ، فرهنګي ، سیاسي ، مدني ټولنو او دښځو د وزارت ګډ کاري پلان جوړ او په عمل کې ترینه کار واخیستل شي ، ورسره باید په هیواد کې د بیکاری د کچې راټیټول ،د ښځو دسواد ، زده کړې او روزنی لپاره په عمل کې کار کول او د کورنیو د پوهی دلوړولو لپاره کار ،هڅه او هاند دا ټول هغه عوامل دي چې کولای شي په راتلونکي کې ددې ټولو بدبختیو لپاره د پای ټکی وکښل شي.
پوښتنه : ستاسي پیغام هغو ښځو ته، چې په هیواد کې دننه په ډیرو غمجنو، تراژیکواو کړیچنو حالاتو کې ژوند کوي څه دی او د ژغورلو لاره یې په څه کې وینئ؟
ځواب : د لوی خدای څخه په خپل هیواد کې د یو واقعي ، زړسواند او د هیوادوالو په درد پوه سیاسي زعامت هیله لرم چې لومړی هیواد ته په خپل معقول هر اړخیز سیاست هیواد ته د سولی هیلی پلی کړي او ورسره د افغانو باهمتو ،نومیالیو ،سربښندونکو ، د مینی ، محبت درلودونکو اورنځیدلو ښځو ژوند ته پاملرنه او ددوی د ژغورولو لپاره علمي او عملي ګام پورته کړي .
او زه په اروپایی هیوادو کی د افغانو ښځو د شورا په استازیتوب زما د ګران هیواد ربړیدلو خو د لوړ همت لرونکو ښځو ته ډاډ ورکوم چې موږ به تر هغه وخته چې توان لرو د دوی د خلاصون ، پرمختګ او بسیا ژوند لپاره خپل هوډ تل پاتی وساتو .
اغلي زرغونه « ژواک » !
ستاسي نه ډیره مننه، چې زما پوښتنو ته مو پوره او کره ځوابونه راکړل. تاسي ته خوشاله، سوکاله او برمیاله ژوند غواړم.
ډیر محترم او ګران انجنیر صاحب عبدالقادر مسعود ستا د دغي لوړې پیرزوینې نه زما په اند او د افغان فرهنګ د هڅو او هاند نه چې شپه او ورځ یې په ډیر صادقانه توګه سر ته رسوئ په ډیره مینه شکریه او مننه ادا کوم.خدای مو راته ژوندی، سرلوړی او د اوږد ژوند خاوند لره.

په ډیر درنښت او ادبي مینه :
انجنیر عبدالقادر « مسعود »

(۲۰۱۴/۴/۱۴) زیږدیز کال

اصلی صفحه ته – www.said-afghani.org